

Návrh úpravy Etického kodexu výzkumných pracovníků v Akademii věd ČR

Pavel Baran
předseda Vědecké rady

Oldřich Tůma
předseda KEVP

Úvodní informace

- › Etický kodex AV ČR je schvalován Akademickým sněmem jako standardní dokument Akademie věd ČR;
- › Aktuální návrh úpravy Etického kodexu byl nejprve iniciován jednáním mezi vedením Komise pro etiku vědecké práce a Komise pro rovné příležitosti
- › Návrh úpravy Etického kodexu připravila Komise pro etiku vědecké práce a k tomu účelu zřízená pracovní skupina (M. Komm, O. Konrád, P. Španěl) ve spolupráci s P. Urbanem (etika ve vědě);
- › Vědecká rada projednala a schválila návrh úpravy Etického kodexu 15. 2. 2024;
- › Akademická rada návrh úpravy Etického kodexu schválila 5. 3. 2024 a souhlasila s jeho předložením na LXIII. zasedání Akademického sněmu.

Z návrhů úprav Etického kodexu (obecné zásady)

› Mravní principy a zásady akademického prostředí:

I. svoboda bádání

II. spravedlnost

III. rovný přístup

IV. odpovědnost

V. čestnost

VI. svědomitost

VII. důvěra

VIII. respekt k druhým

Z návrhů úprav Etického kodexu (Obecné zásady)

- › Nepřípustnost střetu zájmu vyplývajícího z postavení na pracovišti AV ČR;
- › Odmítání nevědeckých přístupů a politicky či společensky předsudečných (např. rasistických, náboženských, nacionalistických) hledisek ve vědě;
- › Šetření materiálními zdroji a energiemi (omezování klimatické a ekologické stopy);
- › Posilování institucionální odolnosti AV ČR.

Z návrhů úprav Etického kodexu (Zásady výzkumné práce)

- › Provádění pokusů na zvířatech s respektem k živým tvorům;
- › Odpovědnost za přesnost a objektivitu prováděného nebo bezprostředně koordinovaného výzkumu;
- › Neznevažování vědeckých postupů a respekt k jiným vědeckým názorům, jakož i pluralitě vědeckých disciplín;
- › Respekt k duševnímu vlastnictví (ochrana pracoviště, kde bylo vytvořeno).

Z návrhů úprav Etického kodexu (Zásady zveřejňování poznatků a výsledků)

- › Editor nebo hlavní autor společných publikací dbá na práva spoluautorů;
- › Zasazování výzkumu do kontextu aktuálního stavu poznání a s ohledem na pravidla daného oboru odkazování na předchozí zveřejněné práce;
- › Při zjištění významné chyby ve svých publikovaných údajích, nebo při upozornění, podniknout odpovídající kroky (např. errata, retrahování);
- › Záměrně nevyužívat eticky pochybných publikačních platforem;
- › Nezískávat citace vlastních prací cestou účelového spojení několika autorů.

Z návrhů úprav Etického kodexu (Zásady chování ke spolupracovníkům)

- › Přijímání spolupracovníků na základě objektivního ohodnocení jejich intelektuálních, etických a osobnostních charakteristik;
- › Posuzovat své spolupracovníky na základě dosažených výsledků a chovat se k nim spravedlivě;
- › Předávat znalosti, dovednosti a zásady dobrého chování ve vědě svým spolupracovníkům;

Z návrhů úprav Etického kodexu (Zásady chování ke spolupracovníkům)

- › Nepřistupovat k jiným osobám diskriminačně, zejména nechovat předsudky na základě rasy, etnického původu, národnosti, jazyka, ideologie, náboženského vyznání, víry, světového názoru, věku, pohlaví, sexuální orientace, fyzického handicapu, sociálního původu nebo majetkových poměrů;
- › Nedopouštět se ani nepodporovat jednání poškozující psychickou či fyzickou integritu jiných osob (zejména šikana, sexuální obtěžování nebo jiné formy agrese);
- › Nezneužívat seniorní postavení či profesní autoritu;
- › Rozvíjet nezávislé, kritické myšlení a zodpovědný přístup k práci;

Z návrhů úprav Etického kodexu (Zásady chování ke spolupracovníkům)

- › Podporovat kvalifikační růst podřízených výzkumných pracovníků i jejich badatelskou a publikační aktivitu a mezinárodní kontakty a uvádět je mezi autory publikace, pokud k jejímu vzniku tvořivě přispěli;
- › Podporovat pozitivní přístup k osobám se specifickými potřebami a zlepšovat podmínky pro jejich působení v akademické komunitě.

Děkujeme za pozornost

Pavel Baran, Oldřich Tůma